

zondag 21 augustus 2016

Het advies van Jethro aan zijn schoonzoon

Mozes

Bijbellesing: Exodus 18

Jethro looft God en geeft Mozes advies

Er vindt een veelzeggende ontmoeting tussen Jethro en zijn schoonzoon Mozes plaats. Jethro hoort van Mozes wat God heeft gedaan voor Zijn volk en Jethro (een niet-jood, een Midianiet!), looft daarom de God van Israël.

Naast het samen God loven en danken, gebeurt er ook nog iets anders: Jethro geeft Mozes advies. Jethro geeft Mozes het advies om zijn verantwoordelijkheden als leider van Gods volk te delen met anderen. De nieuw aangestelde leidinggevenden zullen dan die zaken ter harte moeten nemen die niet zo heel ingewikkeld zijn. Mozes zal alleen die zaken voor zijn rekening nemen, die ingewikkeld zijn. Dat wil zeggen: die zaken die hij aan God moet voorleggen, waar hij God om raad moet vragen. En Mozes zal – dat is zijn tweede taak – vervolgens dan ook het volk uitleg geven over hoe zij met deze zaken om moeten gaan. Hij zal onderwijs geven in Gods wetten en instellingen.

Op een nieuwe manier in de wereld staan

Wij zullen dat heel heldere advies van Jethro straks nog iets beter gaan bekijken maar eerst iets anders: is u ook iets opgevallen in dit advies geven van Jethro aan zijn schoonzoon Mozes? ... Op zich is advies krijgen van je schoonvader niet zo bijzonder. Dat gebeurt wel vaker. Maar als je het even breder trekt dan alleen deze familierelatie: Mozes, de door God aangestelde leider van het volk Israël, volgt het advies op van een niet-jood, van een Midianiet. Ja, en niet zomaar een advies vanwege iets kleins, een persoonlijke tip. Nee, die niet-jood adviseert Mozes hoe hij de orde en het recht, de vrede van Gods volk, moet bewaken... Jethro vertelt Mozes hoe hij dit volk van God moet leiden. Waarom heeft God dit niet aan Mozes bekend gemaakt in een droom, of visioen, op de berg Sinai of iets dergelijks? Er was zo'n intieme verbondenheid tussen God en Mozes: Mozes die met God spreekt als met zijn vriend, zoals de Bijbel vertelt... en God Die bij elke stap Mozes vertelde wat hij moest doen... Waarom moet nu uitgerekend iemand van buiten het volk, iemand die even langskomt en waarover je verder niets meer in de Bijbel leest, de leider Mozes tippen om heel het bestuurlijk apparaat om te gooien? Proeft u iets van hoe vreemd dit eigenlijk is?

Het is heel vreemd als je erover nadenkt..., maar ik vind het ook heel mooi. God laat het volk dat Hij heeft gekozen, en dat Hij wonderlijk heeft geleid, het volk dat door Gods redding de grootste dingen heeft meegemaakt... God laat dat volk besturen op advies van een buitenstaander, een niet-Israëliet, die voor een familiebezoekje op de koffie kwam bij Mozes. Het Goddelijke en heilige en grootse aan de ene kant... en

dat heel menselijke... komen op deze manier heel dicht bij elkaar. Zij spreken elkaar niet tegen. Nee, in beide dingen mag je blijkbaar Gods goedheid en betrokkenheid zien. Ook hierin, in dat advies van Jethro, werd Gods werk zichtbaar. Ook hierin, in de komst van Jethro en in dat o zo menselijke advies van Jethro, ook hierin ontdekken wij sporen van Gods goedheid en betrokkenheid.

Deze ontmoeting met Jethro leert ons om anders in de wereld staan. Deze ontmoeting met Jethro leert mij om met andere ogen, of in ieder geval: met *open ogen*, in de wereld te staan. Dankbaar voor sommige adviezen die ik uit onverwachte hoek krijg. Verrast door die mensen die niets van het geloof misschien af willen weten, maar die toch zo behulpzaam en betrokken zijn. Allemaal sporen van Gods goedheid, sporen die ondanks al de zonde en verdorvenheid op deze wereld toch nog niet helemaal uitgewist zijn. Het is natuurlijk belangrijk dat wij christenen op onze hoede zijn in deze wereld, want inderdaad: er zijn heel veel dingen die niet heilzaam zijn, dingen die ons geloof aantasten, mensen die ons heel onopgemerkt van God en van het geloof aftrekken. Maar er zijn aan de andere kant ook zoveel dingen, en zoveel mensen, en zoveel momenten waarin wij wel Gods goedheid mogen ontdekken. Al is het maar een advies van schoonvader.

Soms heeft de kerk helaas de neiging om zich op te sluiten... om zich af te sluiten... om de muren hoog op te trekken en de boze wereld buiten heel verdacht te maken. 'De wetenschap is tegen het geloof.' 'De politiek is antichristelijk'. 'De mensen zijn tegenwoordig allemaal egoïstisch.' En er zijn allemaal voorbeelden van te noemen. Maar laten wij ook die beweging zien van die niet-christelijke dokter. En die drive van die ene politicus. En die behulpzaamheid van die buurman. En dat mooie schilderij van die Schollevaarse schilder, dat nu hier in de hal van onze kerk hangt. Zie je ook die sporen van Gods goedheid in andere mensen, in andere dingen? Zie je het beeld van God ook in die ander, in je buurman, in je collega? Zie je, naast alle vragen, ook die zegeningen van de wetenschap, de cultuur, de techniek? Als wij onze blik vernauwen, dan maken wij het onszelf soms zo onnodig moeilijk. en wat nog steeds op deze wereld groeit en bloeit. Er is zoveel van Gods goedheid, ook in al die alledaagse dingen die op het eerste gezicht misschien niets met je geloof te maken lijkt te hebben. Als je zo kijkt... als je er zo open voor staat, zoals Mozes voor het advies van zijn niet-joodse schoonvader..., dan ga je op een heel andere manier in de wereld staan. Nog steeds op je hoede. Maar ook met vertrouwen in Gods goedheid en met verwondering over alles wat je daarvan mag ontdekken.

Dit is ook van missionair belang...

Ik moet denken aan een opmerking van Tim Keller (Amerikaanse predikant) die in een van zijn boeken schreef dat hij zijn gemeente in Manhattan begon met het idee om als christelijke kerk eens echt het verschil te maken in het seculiere, egoïstische New York. Maar dat heeft hij later moeten bijstellen. Zo moesten zij als missionaire kerk niet in de stad aan de slag gaan, want: wat een liefde, wat een wijsheid, wat een heerlijke en eerlijke mensen ontmoette hij ook buiten

de kerk...! Zij moesten als missionaire kerk niet vanuit de hoogte denken dat zij het verschil zouden maken ten opzichte van die mensen om hen heen. Nee, om het Evangelie te kunnen delen met die ander, moest men als kerk leren om veel bescheidener te worden...de kerk kwam niet even iets brengen met flyers en leuke diensten en antwoorden enzovoort...

De kerk had allereerst juist zoveel te ontvangen en te leren van die mensen om haar heen.... En vanuit deze bescheiden en open houding naar de samenleving toe – ja, ook kritisch, maar positief-kritisch dus – vanuit deze open, ontvankelijke houding naar de ander toe, bereid om te ontvangen, om te leren... vanuit deze open houding kregen Keller en zijn gemeente de ruimte om het Evangelie met de ander te delen en te vertellen over de Heere Jezus. Zij moesten eerst die sporen van Gods goedheid ontdekken in hun stad en in de mensen van die stad... om vervolgens de ander te kunnen benaderen om met hem en haar het Evangelie te delen.

Ik heb u willen laten proeven van wat deze ontmoeting tussen Mozes en Jethro betekent voor hoe wij in de samenleving hebben te staan: open, ontvankelijk voor de sporen van Gods goedheid in deze wereld. Dat is ook van missionair belang om zo als kerk in de wereld te staan. Maar nu dan nog wel even het advies zelf van deze Jethro bekijken. Wat heeft ons dat te zeggen?

Op een nieuwe manier in de gemeente staan

Het grote punt volgens Jethro was dat Mozes zijn verantwoordelijkheden moest delen. Op zich hoef je voor een dergelijke raad om niet te veel hooi op je vork te nemen, niet eens de Bijbel te raadplegen. Maar ik denk dat God ons hier meer mee wil zeggen: gemeente-zijn, dat dat is *samen* je verantwoordelijkheid op je nemen. Je hebt met elkaar een *gedeelde* verantwoordelijkheid... en daardoor ook een *gedeeltelijke* verantwoordelijkheid.

Dus: neem je verantwoordelijkheid op. Je kunt dus nooit over de kerk praten in de 'zij'-vorm: 'zij beslissen', 'zij denken', 'zij doen'. Nee, de kerk, dat ben jij. De kerk dat zijn wij. God heeft u en mij, ons allemaal, met een verantwoordelijkheid in deze gemeente geplaatst. In het ambt en buiten het ambt. Met een zichtbare taak, of met een onzichtbare taak. Met de handen uit de mouwen, of met de handen gevouwen.

Maar God heeft je ook een *gedeeltelijke* verantwoordelijkheid gegeven. Je kunt niet alles zelf doen. Maar je *mag* ook niet alles zelf doen. Het is namelijk een medisch gegeven dat wanneer in een menselijk lichaam sommige ledematen overpresteren en sommige ledematen nauwelijks functioneren, dat er waarschijnlijk iets loos is met het lichaam. Zo ook in het Lichaam van Christus, de Gemeente. Je hoeft niet alles zelf, maar je mag ook niet alles zelf willen doen. Want daardoor kan het lichaam van Christus niet in al haar verscheidenheid en met al haar verschillende gaven en talenten tot bloei komen. Daardoor blijft de ander passief. Maar juist die ander, dat andere gemeentelid, moet ook tot bloei komen. Juist die ander moet ook zijn of haar gaven en talenten ontdekken en kunnen inzetten. Niets is zo erg als dat je als mens

geen verantwoordelijkheid meer krijgt, maar dat anderen je dat uit handen hebben genomen. Dat is een van de meest vervelende dingen als je bijvoorbeeld ziek bent: dat anderen alles voor je doen. Zo werkt het niet. Ook en juist niet in een gemeente. Neem dus je verantwoordelijkheid op je. Maar geef ook die ander de ruimte en moedig hem of haar aan, nodig hem of haar uit, om ook mee te doen, om zich ook in te zetten, en zo tot bloei te komen tot eer van onze HEER.

Dat vroeg natuurlijk wel wat van Mozes. Want verantwoordelijkheden loslaten... dat is vaak niet ons sterkste punt. Dat vraagt dus ook wat van ons. In een gemeente moet je leren loslaten. Heel het geloof bestaat eigenlijk uit: loslaten. Jezelf geven, maar ook uit handen durven geven. Durven vertrouwen. En je eigen ik verliezen.

Ook anderen moesten volgens Jethro ingeschakeld worden... Wat voor anderen? Nou, net zoals Mozes, hoefden het geen alleskunnere te zijn. Dat wordt niet van je gevraagd. Zo ben je niet geschapen. Wat voor soort mensen moest Mozes dan zoeken?

Bekwame mensen. Eigenlijk staat er zoiets als: sterke mannen, mensen met een persoonlijkheid. Ze moesten ergens voor staan en dat ook uitstralen.

En ten tweede: *Godvrezende mensen.* Mensen die God op de eerste plaats wilden stellen, die hun leven hadden ingericht richting God.

En ten derde: *betrouwbare mensen.* Mensen van waarheid, zo staat er letterlijk. Ze moeten op je aankunnen. Je moet eerlijk zijn. Transparant. Integer.

En ten laatste: *je moet niet uit zijn op winstbejag.* De mannen die samen met Mozes recht moesten spreken, die moesten niet omkoopbaar zijn, die moesten niet de rijke mensen naar de mond gaan praten. Nou, een dergelijke financiële verleiding is in de kerk misschien niet zo heel snel te vinden, maar je moet dus niet je eigenbelang voorop stellen. *Jezelf en je eigen belangen moet je kunnen wegcijferen.*

De ontmoeting met Jethro maakte heel Mozes' leven en denken anders. Jethro gaf eigenlijk een heel eenvoudig advies, zo alledaags als het maar zijn kan. Maar als je dit advies goed tot je door laat dringen, dan doet het je anders in de wereld staan – open voor al die andere momenten, gebeurtenissen en mensen waarin God Zijn goedheid aan je wilt laten zien. En hetzelfde advies van Jethro doet je ook anders in de gemeente staan: bescheiden, ruimte gevend voor de ander, met een gedeelde verantwoordelijkheid en een gedeeltelijke verantwoordelijkheid.

Laten wij het voorbeeld van Mozes volgen, namelijk: gelijk iets met dit advies van Jethro in ons persoonlijke leven gaan doen.

ds. E.G. (Eddy) de Kruijf
tel. 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl